

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

09 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Guzun Ion,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului Militar al Garnizoanei Odessa din 02 februarie 1945 și a încheierii Tribunalului Militar al Garnizoanei Odessa din 28 aprilie 1945, în cauza penală privindu-l pe

Pocitari Nicolai Xxxxxx, născut în anul xx în s. xxx, r-nul xxxxx, xxxx.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului Militar al Garnizoanei Odessa din 02 februarie 1945, Pocitari Nicolai a fost condamnat în baza art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU la 8 ani privațiune de libertate, cu executare în lagăr de concentrare prin muncă, cu interdicții în drepturi pe un termen de 3 ani, cu confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, inculpatul Pocitari Nicolai a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru faptul că, fiind recrutat în iunie 1944 în Armata sovietică, în timpul efectuării serviciului militar în calitate de soldat în regimentul de instruire de pușcași nr.24, până la momentul reținerii, având o atitudine ostilă față de puterea sovietică, sistematic printre soldați și îndeosebi cei de naționalitate moldoveni, făcea agitație antisovietică, între timp calomniind guvernarea sovietică, totodată laudând modul de viață pe teritoriul ocupat de inamic. La fel, printre soldați exprima nemulțumire referitor la slujba în armata roșie, răspândea informații provocatoare despre serviciul militar, laudnd slujba și disciplina din armata României, astfel instigându-i pe ostași, inclusiv pe cei moldoveni, să evadeze din armata roșie.

3. Prin încheierea Tribunalului Militar al Garnizoanei Odessa din 28 aprilie 1945, fiind examinată din oficiu cauza penală în privința lui Pocitari Nicolai, a fost exclusă din sentința Tribunalului Militar al Garnizoanei Odessa din 02 februarie 1945 „*confiscarea averii personale*” a inculpatului, din lipsa acesteia, iar în rest sentința a fost menținută fără modificări.

4. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, prin care invocă prevederile art. 6 pct. 44), 453 alin. (1) Cod de procedură penală, și solicită casarea hotărârilor judecătorești nominalizate, cu încetarea procesului penal în privința lui Pocitari Nicolai, în baza art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală, cu reabilitarea lui.

În susținerea celor menționate în textul recursului în anulare, Adjunctul Procurorului General invocă faptul că hotărârea atacată este afectată de un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, întrucât a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil.

De asemenea, invocă că probele administrate nu sunt suficiente pentru a demonstra caracterul contrarevoluționar al acțiunilor inculpatului Pocitari Nicolai și calificarea acțiunilor acestuia în baza art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU - propaganda sau agitația ce conține chemare la răsturnarea sau la slăbirea puterii sovietice sau săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare, sau fabricarea, fie răspândirea literaturii cu același conținut, deoarece ele nu confirmă faptul că numitul, prin acțiunile sale, a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS.

La fel, indică că sentința de condamnare a fost pronunțată fără a fi luate în considerare declarațiile inculpatului și ale martorilor.

Subsidiar, recurentul indică că la examinarea dosarului, instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Totodată, acesta indică că conform art. 3 al Legii nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, sunt declarate nevinovate persoanele care în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990 au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul Republicii Moldova.

Astfel, din aceste motive consideră că hotărârile judecătorești în cauză urmează a fi casate, cu încetarea procesului penal în privința lui Pocitari Nicolai în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

În consecință, notează că inculpatul Pocitari Nicolai în conformitate cu art. 3 al Legii RM nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitat.

5. Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărârea judecătorească definitivă împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată.

La 30 decembrie 1992, a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, ” în baza deciziilor organelor judiciare sau extrajudiciare (VCK, GPU - OGPU, NKVD, MGB, KGB, procuraturile și colegiile lor, «dvoiki», «troiki», «consfătuiri speciale», alte organe cu funcții analoage) pentru răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orînduirea sovietică de stat și obștească”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că Pocitari Nicolai a fost condamnat prin sentința Tribunalului Militar al Garnizoanei Odessa din 02 februarie 1945, în baza art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU la 8 ani privațiune de libertate, cu executare în lagăr de concentrare prin muncă, cu interdicții în drepturi pe un termen de 3 ani, cu confiscarea averii personale, pentru răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orînduirea sovietică de stat și obștească.

Prin încheierea Tribunalului Militar al Garnizoanei Odessa din 28 aprilie 1945, fiind examinată din oficiu cauza penală în privința lui Pocitari Nicolai, a fost exclusă din sentința Tribunalului Militar al Garnizoanei Odessa din 02 februarie 1945 „*confiscarea averii personale*” a inculpatului, din lipsa acesteia, iar în rest sentința a fost menținută fără modificări.

Conform art. 5³ alin. (2) al Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992, recursurile în anulare se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată prezența în speță a motivelor întemeiate de a interveni în hotărârile judecătorești irevocabile de condamnare a lui Pocitari Nicolai, în baza art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU, cu casarea acestora și în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, cu reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a lui Pocitari Nicolai.

6. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, casează total sentința Tribunalului Militar al Garnizoanei Odessa din 02 februarie 1945 și încheierea Tribunalului Militar al Garnizoanei Odessa din 28 aprilie 1945, cu încetarea procesului penal în privința lui **Pocitari Nicolai Xxxxx**, în baza învinuirii pe art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia, în conformitate cu art. 3 lit. a) a Legii nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **09 noiembrie 2021**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Guzun Ion